

Veliki Prasak

Grejem Vud

**ŠTO ISIS
STVARNO ŽELI**
IV DEO

Vladimir Božanović

**INTERVJU
sa Markom
Ekmedžićem**
III DEO

Fil Cukerman i Marko Ekmedžić

**USPON
SEKULARNOSTI**

ATEISTI
SRBIJE

JSKAPRIJE.COM

Broj 18 | Jun 2016.

AUTOR SVETSKOG BESTSELLERA *FIZIKA NEMOGUĆEG*

MIČIO

KAKU

BUDUĆNOST

UMA

NAUKA U UZBUĐLJIVOJ POTRAZI
ZA NAPREDNIJIM, SAVRŠENIJIM
I MOĆNIJIM UMOM

ATEISTI
SRBIJE

Sadržaj

Što ISIS stvarno želi (IV DEO)..... 6

Autor: Grejem Vud

Intervju sa Markom Ekmedžićem (III DEO) 10

Autor: Vladimir Božanović

Alen Tjuring. 14

Autor: Marko Ekmedžić

Uspon sekularnosti. 16

Autori: Fil Cukerman i Marko Ekmedžić

Evolucija ptica (I DEO) 22

Autor: Marko Ekmedžić

Hronika 24

Autor: Vladimir Božanović

Humor 27

Citati. 28

VELIKI PRASAK

časopis Udruženja „Ateisti
Srbije“

Izdavač:

Udruženje „Ateisti Srbije“

Kontakt telefon:

+381 63 80 44 200

Glavni i odgovorni urednik:

Vladimir Božanović

Redakcija:

Marko Ekmedžić

Miloš Đuričić

Predrag Stojadinović

Tatjana Manojlović

Prevod:

Marko Ekmedžić

Marijan Martinović

Lektor:

Aneta Stojković

Dizajn i prelom:

Miloš Marković

Vladimir Božanović

ISSN 2217-5679 Veliki prasak
(Online)

Sposobnost logičkog razmišljanja i rasuđivanja urođene su osobine svakog ljudskog bića, baš kao i uspravan hod ili upotreba jezika za sporazumevanje. Naš svakodnevni život i donošenje odluka zasnivaju se na logici mnogo više nego što nam se na prvi pogled čini. Međutim, kao što smo u stanju da logički rezonujemo, često – svesno ili nesvesno – činimo logičke greške.

Civilizovan i argumentovan dijalog, prenošenje važnih poruka i jasno izražavanje misli i stavova, nemogući su bez svesti o logičkim greškama i bez prepoznavanja ovakvih grešaka, kod sebe i kod drugih. U svetu koji je prepun marketinških, političkih, pseudonaučnih i drugih kampanja zasnovanih na veštom manipulisanju činjenicama i namernom korišćenju logičkih grešaka da bi se najšira publika prevarila ili zavela, prepoznavanje logičkih grešaka je važan odbrambeni mehanizam savremenog čoveka.

Knjiga 50 logičkih grešaka za koje treba da znate, prva takve vrste na našem jeziku, napisana je kao dragoceni priručnik koji će izoštriti vaš osećaj za logiku i omogućiti vam da lakše otkrijete intelektualne i druge prevare, ali da i sami postanete uspešniji i ubedljiviji sagovornik koji pošteno i argumentovano iznosi svoje stavove.

U ovom broju:

Uspon sekularnosti

strana 16

Nakon 2000. godine dolazi do pojačane klerikalizacije društva i uvođenja novog obrasca razmišljanja, po kom su vera i nacija jedinstvene i nedeljive.

Autori: Fil Cukerman i Marko Ekmedžić

Intervju sa Markom Ekmedžićem III deo

strana 10.

Islam nije postao agresivan pre 50, 100 ili 200 godina. Islam je takav.

Autor: Vladimir Božanović

Evolucija ptica

strana 22.

Da li su dinosaurusi zaista tek deo davne prošlosti, živa bića koja su nestala desetinama miliona godina pre pojave čoveka?

Autor: Marko Ekmedžić

Hronika

strana 24.

Verskih objekata u Beogradu ima i više nego dovoljno, planira se, dakle, izgradnja novih.

Autor: Vladimir Božanović

web: ateisti.com i velikiprasak.com
e-mail: redakcija@velikiprasak.com

Foto:

naslovna:

http://youbentmywookie.com/wookie/gallery/0912_pop_culture_icons/Jska-Priebe-Women-of-Science-Fiction-Ripley.jpeg

Što isis stvarno želi:

http://media3.s-nbcnews.com/j/news/2015_50/1332071/151208-abu-muhammad-al-adnani-isis-yh-0225p_1a08be2312d80c33d5a638f3e1b3b98.nbcnews-ux-2880-1000.jpg

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/thumb/6/61/Abu_Muhammad_al-Maqdisi.jpg/220px-Abu_Muhammad_al-Maqdisi.jpg

<http://cbsnews1.cbsstatic.com/hub/i/r/2015/01/28/5d-97f9b7-ae58-4a92-a167-a9208d8f43c1/thumb-nail/620x350/98fcb97d96615ebf909acf5d409d785/turkialbinaliis.jpg>

<http://www.globalresearch.ca/wp-content/uploads/2014/10/anti-US-bombing-syria-iraq-isil-isis.jpg>

http://i.telegraph.co.uk/multimedia/archive/03138/man_haron_monis_2_3138685k.jpg

Uspon sekularnosti:

https://si.wsj.net/public/resources/images/P1-BS384_LIONDO_P_20150102172248.jpg

http://ichef.bbci.co.uk/news/660/media/images/80407000/jpg/_80407506_178100803.jpg

<http://media.salon.com/2012/05/atheism.jpg>

https://en.wikipedia.org/wiki/Religion_in_Serbia#/media/File:Srbija_-_Verski_sastav_po_opstinama_2002_1.gif

<http://edukacija.rs/wp-content/uploads/2015/12/patrijarh-pavle.jpg>

<http://www.osjan.edu.rs/images/veronauka.jpg>

http://www.politika.rs/thumbs//old/uploads/rubrike/290774/i/1/1/757z468_veronauka.jpg

Evolucija ptica

<http://deskarati.com/wp-content/uploads/2015/07/311cf5f9-bb39-48f5-b6c9-1772a1ef68bf-2060x1236.jpeg>

<http://phenomena.nationalgeographic.com/files/2015/07/Zhenyuanlong-skeleton.jpg>

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2f/Zhenyuanlong_size_chart.png

http://res.cloudinary.com/dk-find-out/image/upload/q_80,w_1440/Archaeopteryx_hmie72.png

Hronika:

<https://www.occpr.org/mayorsstory/The-Mayors-Free-Land/img/top-a.jpg>

http://www.mc.rs/upload/photoservice/2011/Jun/Svetigora/Svetigora_22.jpg

<http://cdn2.img.rs.sputniknews.com/images/110225/88/1102258869.jpg>

<http://www.dnevnevesti.rs/wp-content/uploads/2015/07/muhamed-jusufspahic-1345318766-199608.jpg>

http://www.alo.rs/resources/images/0000/018/293/45_1000x0.jpg

<http://www.politika.rs/old/uploads/rubrike/164380/i/1/1.JPG>

<http://www.srbijadanas.com/sites/default/files/a/t/2014/05/30/dusko-vujosevic.jpg>

ŠTO ISIS STVARNO ŽELI

Abu Muhammad al-Adnani : „Naš je cilj uspostaviti islamsku državu koja ne priznaje granice, i to prema proročanskoj metodologiji.“

Abu Muhammad al-Adnani al-Shami

Sjedinjene Američke Države i saveznici im reagirali su na Islamsku Državu prekasno i očigledno smušeno. Ciljevi i načelni strateški planovi te organizacije bili su očiti u njezinim izjavama i prepiskama na društvenim mrežama već u 2011., kad je to još bila tek jedna od mnogih terorističkih grupa u Siriji i Iraku, a svoje masovne zločine još nije bila počinila. Adnani, glasnogovornik, rekao je

sljedbenicima da je cilj organizacije „obnoviti islamski kalifat“, a najavljuvao je i apokalipsu govoreći da je „ostalo još samo malo vremena“. Baghdadi se već 2011. predstavljao kao „zapovjednik vjernih“, titulom koja je normalno rezervirana za kalife. U travnju 2013. Adnani je pokret proglasio „spremnim za preuređenje svijeta prema proročanskoj metodologiji kalifata.“ U kolovozu iste godine

rekao je: „Naš je cilj uspostaviti islamsku državu koja ne priznaje granice, i to prema proročanskoj metodologiji.“ Dotle je grupa već bila osvojila Raqqa, sirijsko provincijsko središte s oko pola milijuna stanovnika, a privlačila je i znatne količine stranih boraca do kojih je doprla njezina poruka. Da smo rano prepoznali namjere Islamske Države i shvatili da će joj bezvlašće u Siriji i Iraku dati obilat

prostor da ih provede, mogli smo, ako ništa drugo, barem potjerati Irak da učvrsti granicu sa Sirijom i preventivno sklopi sporazume s vlastitim sunitima. To bi u najmanju ruku spriječilo strahovit propagandni učinak koji je imalo proglašenje kalifata netom što je osvojen treći najveći irački grad. Međutim, prije samo godinu dana Obama je izjavio za The New Yorker da ISIS smatra slabijim partnerom al-Kaide. „Ako početnici navuku dresove Lakersa, to ih neće učiniti Kobeom Bryantom“, rekao je tada predsjednik.

Naš neuspjeh u prepoznavanju značaja toga što su se Islamska Država i al-Kaida razišle, kao i fundamentalnih razlika među njima, već je doveo do opasnih odluka. Primjerice, prošle je jeseni

Turki al-Binali

dopustio SAD-u da opet povežu Maqdisija s Binalijem, Maqdisi je kupio telefon američkim novcem te mu je bilo dopušteno da nekoliko dana radosno priča sa svojim bivšim učenicom, nakon čega je jordanska vlada zaustavila razgovore i iskoristila ih kao povod da strpa Maqdisija u zatvor. Kassigova odrubljena glava pojavila se nekoliko dana poslije u videozapisu iz Dabiq.

Obožavatelji Islamske Države otvoreno se rugaju Maqdisiju, a al-Kaida je zbog nepriznavanja Islamske Države izložena ogromnom preziru. Cole Bunzel, znanstvenik koji proučava ideologiju Islamske Države, pročitao je Maqdisijevo mišljenje Hanningovom statusu te pomislio kako će to ubrzati smrt njega i drugih zatočenika. „Da me je zarobila Islamska

Al-Kaida je zbog nepriznavanja Islamske Države izložena ogromnom preziru.

američka vlada odlučila provesti očajnički plan da se spasi život Petera Kassiga. Taj je plan pokrenuo, pa čak zahtijevao interakciju između nekih od osnivača Islamske Države i al-Kaide i teško da je mogao izgledati više na brzinu improviziran nego što je bio.

Abu Muhammad al Maqdisi

Taj je plan iziskivao da se Abu Muhammad al Maqdisi, Zarqawijev učitelj i moćnik al-Kaide, potruži javiti Turkiju al-Binaliju, glavnom ideologu Islamske Države, a također i svom nekadašnjem učeniku, iako su obojica već bila izgubila utjecaj zbog Maqdisijevih kritika na račun Islamske Države. Maqdisi je već bio pozvao državu da proširi milosrđe na Alana Henninga, britanskog taksista koji je u Siriju došao kako bi dostavljao humanitarnu pomoć za djecu. U prosincu je The Guardian javio kako je američka vlada preko posrednika zamolila Maqdisija da se kod Islamske Države zauzme i za Kassiga.

Maqdisi je živio na slobodi u Jordanu, ali bilo mu je zabranjeno komunicirati s teroristima u inozemstvu te je bio pod stalnom prismotrom. Nakon što je Jordan

Država, a Maqdisi rekao da me ne bi trebalo ubiti“, rekao mi je, „pozdravio bih se sa životom.“

Kassigova smrt jest tragedija, ali da je plan uspio, bilo bi još gore. Pomirenje između Maqdisija i Binalija započelo bi krpanje najvećeg razdora među dvama najvećim džihadističkim organizacijama. Moguće je da su američke vlasti ustvari samo željele kontaktirati Binalija kako bi dobile što više informacija za njegov atentat. (Višestruki pokušaji da se o tomu dobije komentar iz FBI-a bili su neuspješni.) Neovisno o tomu, odluka da se pokuša povezati dva glavna teroristička protivnika Amerike otkrivaju začuđujuće loše prosuđivanje.

Kažnjeni prijašnjom svojom nezainteresiranošću, sad se s

Islamskom Državom upoznajemo preko kurdskih i iračkih ratnika na bojištu, kao i preko redovitih zračnih napada. Ta strategija dosad nije izbacila Islamsku Državu niti s jednog od glavnih njezinih teritorijalnih posjeda, iako ju jest spriječila u direktnim napadima na Bagdad i Erbil, te u klanju tamoshnjih šijita i Kurda.

Neki su promatrači već pozivali

pred vratima svojih potencijalnih žrtava, a na teritoriju koji kontrolira danomice počinjava razne strahote.

Jedan način da se razbije čar s kojom Islamska Država privlači svoje pripadnike bio bi da ju se vojno nadvlada te okupira dijelove Sirije i Iraka koji su trenutno pod njezinom vlašću. Al-Kaida je neiskorjenjiva jer, poput žoharâ,

prisege na vjernost prestaju važiti. Naravno, bivši pripadnici mogu i dalje napadati Zapad te odrubljivati glave svojim neprijateljima, kao samostalni borci. Međutim, propagandna vrijednost kalifata nestaje, kao i pretpostavljena vjerska dužnost da se tamo odseli te služi državi. Spremaju li SAD-e invaziju, opsesija Islamske Države bitkom kod Dabiqa daje naslutiti da bi tamo mogle biti poslani

Jedan način da se razbije čar s kojom Islamska Država privlači svoje pripadnike bio bi da ju se vojno nadvlada te okupira dijelove Sirije i Iraka koji su trenutno pod njezinom vlašću.

na akciju, uključujući tu nekoliko predvidljivih glasova s intervencionističke desnice (Max Boot, Frederick Kagan) koji su poticali na raspoređivanje desetaka tisuća američkih vojnika. Njihove pozive ne treba olako odbaciti: otvoreno genocidna organizacija nalazi se

može preživjeti tako da se sakrije u kakvu rupu. Islamska Država ne može. Ako izgubi vlast nad svojim teritorijem u Siriji i Iraku, prestat će biti kalifat. Kalifati ne mogu postojati kao tajni pokreti, budući da je teritorijalni autoritet obaveza: nestane li vlast nad teritorijem,

ogromni resursi, kao da se radi o konvencionalnoj bitki. Okupi li se vojska Islamske Države u punoj snazi kod Dabiqa, i to samo da bi bila poražena, moguće je da se država više neće oporaviti.

Ipak, rizik eskalacije je ogroman.

Najveći pobornik američke invazije sama je Islamska Država. Provokativni videozapisi u kojima krvnici s crnim kukuljicama predsjednika Obamu oslovljavaju imenom očito su napravljeni da Ameriku uvuku u sukob. Invazija bi bila ogromnom pobjedom za džihadističku propagandu širom svijeta: neovisno o tomu jesu li položili prisegu kalifu, svi oni vjeruju da se Sjedinjene Američke Države žele upustiti u modernu križarsku vojnu te ubijati muslimane. Još jedna američka invazija potvrdila bi te sumnje i pojačala regrutiranje novih džihadista. Doda li se tomu naša nesposobnost u prijašnjim okupacijskim pohodima, vidi se dobar razlog za nevoljkost. uspon ISIS-a se, na kraju krajeva, zbio jer je prijašnja okupacija otvorila prostor za Zarqawija i njegove sljedbenike. Tko zna kakve bi bile posljedice još jednog traljavo izvedenog posla.

vina niti ne zanima. No, mogu spriječiti Islamsku Državu u ispunjavanju dužnosti da se proširi. A sa svakim mjesecom u kojemu se ne uspije proširiti, sve će manje podsjećati na osvajačku državu Proroka Muhameda, a sve više na još jednu bliskoistočnu vlast koja svojem narodu ne može osigurati prosperitet.[20]

Humanitarni troškovi zbog postojanja Islamske Države visoki su. Međutim, njezina prijetnja SAD-u manja je nego što bi se dalo zaključiti iz počestog miješanja nje i al-Kaide. Jezgra al-Kaide rijetka je među džihadističkim skupinama po tomu što se usredotočila na „dalekog neprijatelja“ (Zapad). Glavne brige većine džihadističkih grupa puno su bliže njihovim domovima. To osobito vrijedi za Islamsku Državu, i to baš zbog njezine ideologije. Ona neprijatelje vidi svuda oko sebe, tako da,

Doktrina, podsjetimo se, traži od vjernika da žive u kalifatu ako je to ikako moguće. Jedan od manje krvavih videozapisa Islamske Države pokazuje grupu džihadista kako spaljuju svoje francuske, britanske i australske putovnice. To bi bio ekscentričan čin za nekoga tko se smjera raznijeti u redu pred Louvreom, ili pak držati nekoga kao još jednog taoca u kakvoj sidnijskoj trgovini čokoladom.[21] Nekoliko „vukova samotnjaka“ koji podržavaju Islamsku Državu već je napalo zapadnjačke mete i takvih napada bit će još. No, većina napadača bili su frustrirani amateri koji zbog zaplijenjenih putovnica ili kakvih drugih razloga nisu uspjeli odseliti u kalifat. Iako Islamska Država slavi te napade, što i čini kroz dvojnu propagandu, dosad nije isplanirala ili financirala niti jedan. (Siječanjski napad na Charlie Hebdo u načelu je al-Kaidina operacija.) Za vrijeme svog

Najveći pobornik američke invazije sama je Islamska Država.

Man Haron Monis

S obzirom na sve što znamo o Islamskoj Državi, nastavak postupnog oslabljivanja, preko zračnih napada i posredničkog rata[19] čini se najboljom od loših vojnih opcija. Niti Kurdi niti šijiti nikad neće osvojiti i kontrolirati sunitsku unutrašnjost Sirije i Iraka. Tamo su omraženi, a takva ih pustolo-

iako joj vodstvo želi sve najgore SAD-u, primjena šerijatskog zakona u kalifatu te širenje na susjedne zemlje stoje na prvom mjestu. Baghdadi je to rekao prilično direktno: u studenom je poručio svojim saudijskim agentima da se „prvo pozabave sa šijitima (rafida) ... zatim sunit-skim pobornicima saudijske monarhije (al-Sulul) ... prije križarâ i njihovih utvrda.“

Strani borci (te njihove žene i djeca) putuju u kalifat s jednosmjernim kartama: žele živjeti pod pravim šerijatskim zakonom, a mnogi žele i mučeničku smrt.

posjeta Mosulu u prosincu Jürgen Tödenhofer intervjuirao je nekog naočitog njemačkog džihadista te ga pitao je li ikoji od njegovih suboraca otišao nazad u Europu kako bi izvodio napade. Kako se čini, taj džihadist povratnike ne doživljava vojnicima, nego otpadnicima. „Činjenica je da se povratnici iz Islamske Države trebaju iskupiti za svoje grijeh“, rekao je. „Nadam se da će promisliti o svojoj vjeri.“

[19] Proxy. Pojam „proxy war“ (posrednički rat) označava sukob u koji se sila koja ga je izazvala ne uključuje direktno, već samo preko svojih saveznika. U konkretnom slučaju, SAD-e stoje iza kurdskih i iračkih vojnika u ratu protiv džihadista.

[20] And with every month that it fails to expand, it resembles less the conquering state of the Prophet Muhammad than yet another Middle East+ern government failing to bring prosperity to its people.

[21] Sredinom prosinca 2014. Man Haron Monis zatočio je desetero gostiju i osmero uposlenika u Lindtovej čokoladarnici u Sydneyju. Talačka kriza završila je smrću njega i još dvoje talaca.

Intervju sa Markom Ekmedžićem

Obrazovanje je u Srbiji gotovo razoreno nizom eksperimenata koji su sprovedeni nad najosetljivijom populacijom, decom i mladima.

Koliku ulogu u tome dajete obrazovnom sistemu?

Ogromnu, bezmalo ključnu. Obrazovanje je u Srbiji gotovo razoreno nizom eksperimenata koji su sprovedeni nad najosetljivijom populacijom, decom i mladima. Ogroman broj polovičnih, loših i jalovih reformi školstva je poput šmirgle strugao kritičko razmišljanje

i zdravu radoznalost iz umova dece i mladih ljudi. Uz ekonomske teškoće koje su sprečavale roditelje da se u adekvatnoj meri posvećuju svojoj deci i uz skandalozne medije, u kojima su naučni i obrazovni sadržaji zamenjeni najgorim komercijalnim smećem, situacija je dotakla novo dno. Ipak, nije sve izgubljeno, nikada. Nada uvek postoji, samo je potrebna dobra volja i neka vrsta društvenog konsenzusa. Naprosto, nije da nismo umeli

da živimo i u uslovima u kojima je obrazovanje bilo na znatno višim granama, tako da se ne radi o nemogućoj misiji.

Kako, najkraće, smatrate da bi trebalo da izgleda sekularna Srbija?

Upravo onako kako je opisuje Ustav. Dakle, da su crkva i država razdvojene. Da nijedna crkva nema posebne privilegije ni posebna prava. Da ne koristi budžet, ako ga ne popunjava. Da crkve plaćaju poreze, kao što ih plaćaju i građani i preduzeća. Da se verska učenja izmeste iz javnih, državnih škola i vrate tamo gde i pripadaju, u bogomolje. Da se proslave verskih praznika, kao porodičnih slavlja, vrate porodicama i uklone iz državnih institucija i organa vlasti i lokalne samouprave. Da se prava vernika poštuju u punoj meri, uz puno pravo da svoje verske slobode sprovedu u okvirima svojih verskih zajednica, bez da se njima privatno nameću drugačiji pogledi na svet i bez da se njihovi pogledi na svet nameću kao državni propisi.

Neki kritičari vam zameraju da ste najoštrij prema SPC. Zbog čega u podjednakoj meri ne kritikujete i druge verske zajednice u Srbiji?

Onog trenutka kada bi recimo katolička crkva, islamska zajednica, budisti ili mormoni postali najveća verska zajednica, oni bi bili

u najvećoj meri na meti kritike. Dakle, nivo kritike je jednostavno direktno uslovljen prisustvom i uticajem neke verske zajednice. U Srbiji, dominantna i najpovlašćenija verska zajednica je SPC. Kako ona najviše utiče svojim dogmama i politikom na politiku države, najviše je i kritikovana.

A globalno? Smatrate li neku versku zajednicu najlošijom ili najopasnijom?

Da. Najopasnija verska zajednica današnjice je bez ikakve konkurencije islam. Ta mešavina religije i ideologije, koja svoja učenja nije ni za jotu pomerila od VII veka i vre-

osnovne postulate islama, koji nisu nikakva tajna, nikakva misterija umotana u metafore i ilustracije, znali bi da je islam inherentno agresivan. U vremenu globalizacije, u vremenu bržeg prenosa informacija i brzog tehnološkog napretka, jednostavno bržeg života, islamisti su se prilagodili i svoju agresiju kanalisali tako da koriste civilizacijske prednosti da bi civilizaciju rušili. Dakle, islam nije postao agresivan pre 50, 100 ili 200 godina. Islam je takav. Samo da podsetim, u prvih sto godina islama, stigli su od par šatora u Arabijskoj pustinji, sve do Poatjea u današnjoj Francuskoj, ostavivši za sobom krvavi trag. Takođe,

nje nasilnih ideologija. Nacizam nije bilo moguće zaustaviti građanskim protestima i legalnim izborima, makar ne nakon što se oteo kontroli i preuzeo apsolutnu vlast u Nemačkoj. Što se promene u islamskom svetu tiče, činjenica je to da najveći broj onih koji se izjašnjavaju kao muslimani, ne spadaju u islamiste. Međutim, čak ako govorimo i o samo par procenata ljudi, to su desetine miliona agresivnih muslimana. Ne pričam samo o Bliskom Istoku i Centralnoj Aziji. Islamisti marširaju i Kopenhagenom, Londonom, Briselom, urlaju o rušenju građanskih društava i zavođenju šerijata. Umereni muslimani, oni koji zadr-

Islam nije postao agresivan pre 50, 100 ili 200 godina. Islam je takav.

mena svog nastanka, najopasnija je sila današnjice. Učenja i metode, koje su se unapredile samo uvođenjem savremenog oružja i načina komunikacije, pretnja su svemu civilizovanom, humanom i racionalnom u svetu.

Ima li prostora za promene?

Uvek ima prostora za promene, ali promene zavise od ljudi.

Kako doneti promenu? Koliko su u pravu oni koji za agresivnost islama optužuju Zapad?

Nisu u pravu. Da poznaju makar

da podsetim, u vreme osvajanja Indijskog potkontinenta, islamske snage su izvršile genocid nad 80-100 miliona hindu vernika. I napokon, danas imate identična šerijatska pravila u tzv. „Islamskoj državi”, kao i u Saudijskoj Arabiji, zemlji koja je na čelu Saveta UN za ljudska prava.

A promena, ko je može doneti? Oružje i sila, ili građanski pokreti?

Nasilje, moje je mišljenje, uglavnom samo rađa novo nasilje, iako smatram da je nasilje katkad jedini način da se obuzda šire-

žavaju pravo da se identifikuju sa islamom en general, dok u praksi u najvećoj meri bivaju sekularni, ona su odlučujuća sila koja mora doneti promenu u islamu. Onda kada shvate da njima prvima šteti katastrofalno to što fundamentalisti rade, može se dogoditi promena. Ali, ponajviše od svih, seme promene leži u ženama. Žene su najponiženiji i najpotlačeniji deo islamskih društava. Ta sila, te stotine miliona ljudskih bića drugog reda u islamu, ona su sila koja bi mogla, iskreno se nadam, da donese odlučnu promenu.

Roditelj ste. Bojite li se za svoju

decu u svetu budućnosti?

Naravno. To je sasvim uobičajeno osećanje, verovatno svakog roditelja. Čak i da su konteksti drugačiji, verujem da roditelji imaju dozu latentnog straha za sudbinu sveta i svoje dece u tom svetu. Pogledajte samo dešavanja iz Pariza ili iz Belgije. Obični ljudi stradaju, ne

uklanjati od svega što ima konotaciju religije?

Ne, nikako. Šta više, uveren sam da određena vrsta saznanja o istoriji religije i kulturoloških modela raznih religija, može samo da pomogne onome ko teži tome da razvije kritičko razmišljanje. Brojni verski običaji, širom sveta, danas

Kako Vam se onda čini ponekad histerično pozivanje novih vernika u Srbiji, da se nikako ne obeležavaju ti praznici koji imaju nereligiozni, tj. puko svečarski karakter? Često ih nazivaju satanističkim.

Za mene lično, to je i sumanuto i na mnogo načina licemerno.

Identitet i kultura se ne čuvaju nasiljem i sprečavanjem smeha, šale i zabave.

nekakvi vladini službenici. Obični ljudi kao Vi i ja.

Kako mislite da ih zaštitite?

Pokušaću da ih naučim da misle kritički. Na duge staze, to je možda najjače oružje koje im mogu omogućiti.

Da li to znači da ćete ih namerno

imaju sasvim izmenjeni kontekst od onog u kom su nastali. Božić je na dobrom delu Zapada, danas tek sa slabim tragovima verskog, a sa mnogo većim uticajem karnevalskog. Uskrs takođe, čak možda i više. Dan veštica, ili Halloween, odavno se ne vezuje za verski praznik, koliko za maskare i slatkiše, a Dan zaljubljenih je za većinu sve samo ne svetkovina Sv. Valentina.

Identitet i kultura se ne čuvaju nasiljem i sprečavanjem smeha, šale i zabave. Identitet i kultura se čuvaju vrednostima i osećajem pripadnosti koji proističe ne iz prinude, nego iz uživanja u nečemu. Kao što ateista neće postati vernik ako ode na svadbu koja se obavlja i po verskom obredu, na sahranu na kojoj postoji opelo ili na slavu na kojoj domaćin ima sveću, žito i osveštani

slavski kolač, tako ni vernik neće biti „prekršten” u drugu veru, ako za Dan veštica pusti decu da se igraju maškara. Da iskoristim njihovu terminologiju, ako im je vera

je stvorio njihov bog. Tako da, u čitavoj zbrci pojmova koje inače pausalno koriste, sveštenici i naročito čelnici SPC, vole da potežu „teške reči”, za koje znaju da imaju uticaja

može daveka trajati.

Uprkos pokušajima da veronauka postane obavezan predmet?

Uprkos tom zločinu svih zločina, pokušaju da se deca od malena zarobe u mentalnom sklopu ranog Srednjeg veka, štetnim dogmama i pukom, opasnom neznanju. Uprkos tome, mi ipak živimo u vremenu informisanosti i lako dostupnih podataka i znanja. Tako da, koliko god se SPC trudila, na duge staze, uzalud joj je. Samo će doprineti tome da će još debljim slovima ostati upisana u knjigu sramnog ponašanja. Pokušaj obavezivanja veronaukom, odnosno običnim srednjevekovnim katihizisom, jedan je u nizu promašaja ove u vremenu i prostoru izgubljene crkve, koja i dalje prebrojava crvena krvna zrnca i bavi se mitomanijom.

dovoljno jaka, iskušenje ih neće pokolebati. I napokon, veliki broj običaja koji se danas ekskluzivno vezuju za pravoslavlje sa srpskim obeležjima, snažan koren ima u ranijim verskim obredima Slovena mnogobožaca, a tradicije hrišćanstva u celini, snažno se naslanjaju na brojne kultove iz ranije istorije čovečanstva.

Stiče se utisak da je danas sve što ne odgovara učenjima SPC, neka-ko postalo „satanizam”.

na prosečnog vernika, iako nemaju mnogo suštinske vrednosti.

Ima li nade za srpsko društvo?

Naravno. Znae, pre samo par stotina godina, Češka, Nemačka, Nizozemska, bile su pozornice ogorčenih, krvavih i brutalnih verskih ratova i neviđenih zverstava prema verskim neistomišljenicima. Danas su to u priličnoj meri seku- larizovana društva, ne samo zbog toga što država ne forsira nijednu

Za kraj, da li u Vašem životu nema mesta ni za malo natprirodnog?

Naprotiv, veliki sam ljubitelj naučne i epske fantastike. Fantazija i mašta su neophodni deo naših života, od detinjstva, kroz odrastanje i kroz zrelo doba. Jedino je bitno razgraničiti maštu i fantaziju od stvarnog života. Kada završim sa čitanjem knjige ili kada izađem iz bioskopa, ne počnem da zamišljam da u rudnicima rade patuljci,

Ljudi se ponašaju racionalno, a sve praznije crkve ostaju kao znak prolaznosti svake zablude. To će se neminovno desiti i u Srbiji, jer apsolutno nijedna zabluda, neistina ili štetocinstvo, ne može daveka trajati.

Da, zato što je najlakše izabrati model koji ima najstrašniju konotaciju. Čim nešto nije po kanonu SPC ili po tumačenju tog kanona, to je satanizam. Samo, satanizam je takođe religija (toliko o tome da su ateisti satanisti), tj. obožavanje Satane, a i sam Satana, ili đavo, deo je hrišćanskih verskih učenja i mora biti, takođe neko ili nešto što

religiju, već pre svega zbog toga što su se ljudi, oni obični ljudi kao Vi, ja, naše komšije i prijatelji, potpuno odelili od crkve. Ljudi se ponašaju racionalno, a sve praznije crkve ostaju kao znak prolaznosti svake zablude. To će se neminovno desiti i u Srbiji, jer apsolutno nijedna zabluda, neistina ili štetocinstvo, ne

ili da ću početi da čitam tuđe misli. Uživam u fantaziji i rado joj se vraćam kao razonodi, ali joj ne dopuštam da upravlja mojim životom, niti mislim da pravila iz knjiga i filmova treba postaviti kao zakone društva. Dobro, možda bih razmislio u slučaju „Zvezdanih staza”.

Alen Tjuring

Alan Mathison Turing (Alan Mathison Turing, 23. jun 1912. - 7. jun 1954.) je bio engleski pionir kompjuterske nauke, matematičar, logičar, kriptanalitičar i teoretski biolog. Izvršio je izuzetan, k računara opšte namene. Turing se uopšteno smatra ocem teoretske kompjuterske nauke i veštačke inteligencije.

Tokom Drugog svetskog rata, radio je za Državnu agenciju za šifre i kodiranje (Government Code and Cypher School - GC&CS) u Blečli Parku (Bletchley Park), britanskom centru za razbijanje nepri- unapređenje predratnog poljskog metoda „kriptološke bombe“ (bomba kryptologiczna) i razvoj elektromehaničke naprave koja je bila u stanju da otkrije podešavanja čuvene nemačke šifrants- tu i izuzetno značajnu, Bitku za Atlantik. Procenjuje se da je Turingov rad, skratio rat u Evropi za makar dve do četiri godine.

Po završetku rata, Turing je radio pri Nacionalnoj laboratoriji za fiziku (National Physical Laboratory), gde je projektovao ACE (Automatic Computing Engine), jedan od prvih projekata računara University of Manchester), pod pokroviteljstvom Maksa Njumenta (Max Newman). Tu je pomogao u razvoju mančesterskih računara i zainteresovao se za matematičku biologiju. Napisao je rad tek 1960-ih. To je bio samo jedan od brojnih primera Turingovog rada koji je bilo na mnogo načina ispred svog vremena.

1952. godine, Turing je optužen i suđen zbog homoseksualnosti, koja je u to vreme i dalje bila krivično delo u Ujedinjenom Kraljevstvu. Umesto zatvorske kazne, odabralo je hemijsku kastraciju samoubistvom, ali je zabeleženo i to da su podjednake šanse da je u pitanju bilo i slučajno provanje. U popularnoj kulturi, ostalo je na mnogo načina romantizovano mnogo toga oko poslednjih 55 godina nakon Turingove smrti, 2009. godine, nakon opsežne kampanje na internetu, britanski premijer Gordon Braun je izdao zvanično javno izvinjenje u ime vlasti Britanije, zbog „gnusno-

Alen Tjuring kao dete

Učešće na maratonu, olimpijske kvalifikacije

Fotografija iz školskih dana

Fotografija iz godina pred smrt

Spomenik u Blečli Parku

ljudni uticaj na razvoj teoretske kompjuterske nauke, uspešno formalizovao koncepte algoritma i racunanja, tj. obrade informacija pomoću Turingove mašine, koja se može smatrati modelom matematičkih sifara. Izvesno vreme je predvodio Hut 8, odeljenje zaduženo za kriptanalizu nemačkih mornaričkih sifara. Razvio je čitav niz tehnika za razbijanje nemačkih sifara, uključujući tu i mašine, Enigma. Turing je imao istaknutu ulogu u razbijanju presretnutih šifrovanih, kodiranih poruka, koje su omogućile Saveznicima da pobede naciste u velikom broju bitaka, uključujući sa ugrađenim, uskladištenim programima. 1948. godine, počeo je da radi u Laboratoriji za računske mašine Univerziteta Viktorija u Mančester (Computing Machine Laboratory, Victoria) o hemijskoj osnovi morfogeneze (razvoj oblika živih bića) i predvideo oscilujuće hemijske reakcije, poput reakcije Belousov-Zabotinski, koja je prvi put laboratorijski ostvarena, tj. zabeležena u sredstvu dietilstilbestrol (DES). Turing je preminuo 1954., jedva šesnaest dana pre svog 42. rođendana. Uzrok smrti je bilo trovanje cijanidom. Zvanično je utvđeno da je u pitanju smrt meseci i dana Turingovog života, sve do samog načina smrti, gde se spominje najčešće samoubistvo i to otrovanom jabukom, po uzoru na njegov omiljeni crtani film, Diznijevu „Snežanu“. Tek g načina na koji je Turing bio tretiran. Kraljica Elizabeta II ga je posthumno pomilovala tek 2013. godine.

Naprava „Enigma“

Spomenik u Mančesteru

USPON SEKULARNOSTI

Kao što nedavni izveštaj časopisa National Geographic i potvrđuje, najnovija svetska religija je - bez religije.

Neprekidna bujica novih istraživanja, koja posmatraju situaciju u nizu zemalja širom sveta, pokazuje jedno te isto - religija je u povlačenju. Od Skandinavije do Južne Amerike, od Vankuvera do Seula, svet prolazi kroz do sada neviđeni talas sekularizacije. I zaista, kao što nedavni izveštaj časopisa *National Geographic* i potvrđuje, najnovija svetska religija je - bez religije.^[1] Razmotrimo samo sledeće činjenice:

Boga.^[2]

- Po prvi put u istoriji Britanije, imamo više deklariranih ateista i agnostika, nego onih koji veruju u Boga. Posećenost crkava u UK je na istorijskom minimumu. Manje od 2% britanskih muškaraca i žena posećuje crkve nedeljom.^{[3][4][5]}
- Nedavno istraživanje je pokazalo da tačno 0% Islandana veruje da je Bog stvorio Zemlju. Upravo tako - 0%. I dok je pre samo 20 godina, 90% Islandana govorilo da su religiozni, danas ih je manje od 50%.^[6]

više od 1000 katoličkih crkava zatvori u narednih nekoliko godina širom Holandije zbog slabe posećenosti.^{[7][8]}

- Prema nedavnoj anketi Evrobarometra (Eurobarometer), 19% Španaca, 24% Danaca, 26% Slovenaca, po 27% Nemaca i Belgijanaca, 34% Šveđana i 40% Francuza, prema sopstvenom iskazu, „ne veruju ni u kakvu vrstu duha, boga ili životne sile.”^[9]

• U Sjedinjenim Američkim Državama, negde između 23% i 28% odraslih Amerikanaca ne pripada nijednoj verskoj zajednici, a broj tih takozvanih „ničijih”, ne samo da raste, već oni postaju sve više sekularni u svom ponašanju i načinima verovanja.^{[10][11][12][13]}

- Među „milenijalcima” (ili pripadnicima „generacije Y”), Amerikancima u svojim dvadesetim godinama, njih preko 35% su nereligiozni, čime čine najveću zajednicu sekularnih muškaraca i žena u istoriji SAD.^[14]

• U Kanadi, 1991. godine je 12% odraslih na pitanje o verskoj pripadnosti odgovaralo sa „nijedna”. Danas ta brojka dostiže 24%.^[15]

• U Australiji je 2001. Godine, 15% populacije izjavilo da nije religiozno. Danas ta brojka dostiže 22%.^[16]

- Na Novom Zelandu je 2001. godine, 30% populacije tvrdilo

Bivša katolička crkva u Arnhemu (Holandija), sada skejt park

- Po prvi put u istoriji Norveške, imamo više deklariranih ateista i agnostika, nego onih koji veruju u
- Blizu 70% Holandana ne pripada nijednoj religiji, a očekuje se da se približno 700 protestantskih i

Očekuje se da se približno 700 protestantskih i više od 1000 katoličkih crkava zatvori u narednih nekoliko godina širom Holandije zbog slabe posećenosti.

da je nereligiozno, dok je ta cifra 2013. godine stigla do 42%.^[17]

- U Južnoj Americi, tradicionalno snažnom uporištu katoličanstva, 7% stanovništva Meksika, 8% Brazilaca, 11% Argentinaca, 12% Salvadoraca, 16% Čileanaca, 18% stanovnika Dominikanske Republike i čak 37% Urugvajaca su nereligiozni. To je najveći udeo sekularnih ljudi u populaciji Latinske Amerike od kada se statistike vode.^{[18][19]}

- U Japanu je pre šezdeset godina, oko 70% odraslih tvrdilo da imaju lična verska uverenja, dok je danas ta brojka pala na tek 20%. 1970. godine, bilo je 96000

izjašnjava da nema religiju, a po 9% stanovništva Madagaskara i Tanzanije i po 11% stanovništva Gabona i Svazilenda, izjašnjavaju se kao nereligiozni.^{[23],[24],[25]}

- Oko 20% stanovnika Bocvane su bez religije.^[26]

- Preko 20% Jamajčana nemaju religiju.^[27]

postoji više društava u kojima je sekularnost makar nominalno pravilo, u odnosu na društva u kojima nije.

Uprkos tome što je otvorena podrška ateizmu povremeno podložna surovom kažnjavanju^[29] u nekim pretežno muslimanskim zemljama (u 13 islamskih zemalja^[30] je ateizam zvanično kažnjiv smrtnom kaznom), postoje brojni znaci^[31] narastajućeg sekularizma u muslimanskom svetu^[32], bez obzira na to što je teško obezbediti pouzdane brojke.

Napokon, ukupni broj sekularnih muškaraca i žena na našoj planeti, neviđen je - prema poslednjim

Prema poslednjim procenama organizacije Pew Research Center, 2010. godine je na planeti bilo preko 1,1 milijarda nereligioznih.

budističkih hramova širom Japana, da bi 2007. brojka pala na 75866, od kojih u oko 20000 nema monaha, tj. u suštini su napušteni. Tokom 1950-ih, oko 70% japanskih domaćinstava je imalo kamidanu (šintoistički oltar), ali je ta brojka pala na 44% 2006. godine, dok u većim gradovima ne prelazi 26%.^[20]

- 2005. godine se 11% Južnokorejaca izjašnjavalo kao ateisti, dok je po poslednjim podacima ta brojka porasla na 15%. U isto vreme, u poslednjih deset godina, procenat religioznih Južnokorejaca je pao sa 58% na 52%.^[21]

- Preko 50% odraslih Kineza su sekularni, premda se kinesko društvo ne smatra formalno verski slobodnim, pa je i ove podatke neophodno uzeti sa određenom rezervom.^[22]

- U Africi, uprkos opštem trendu visoke religioznosti, postoje ipak rastuće grupe nereligioznih. Preko 5% stanovništva Gane se

Postoji i veliki broj drugih država ili naroda, kod kojih se uočava porast broja nereligioznih. Takvi su slučajevi Slovenije, Izraela, Finske, Mađarske, Rusije, Azerbejdžana, Kazahstana i mnogih drugih, premda kod njih nema preciznih podataka, merenih procentima. Treba napomenuti i to da je u sve većem broju zemalja sekularnost u porastu u poslednjem stoleću^[28], a po prvi put u istoriji čovečanstva,

procenama^[33] organizacije Pew Research Center, 2010. godine je na planeti bilo preko 1,1 milijarda nereligioznih, a očekuje se da brojka pređe 1,2 milijarde do 2020.

Da li će ovaj plimski talas sekularizacije nastaviti da se širi planetom?

To je teško reći.

Sa jedne strane, znamo da je socijalizacija primarni pokretač,

Prema poslednjim procenama organizacije Pew Research Center, porast sekularnosti će se umiriti u narednih par decenija, dok će islam rasti, sve dok 2050. ne postane najveća, dominantna svetska religija.

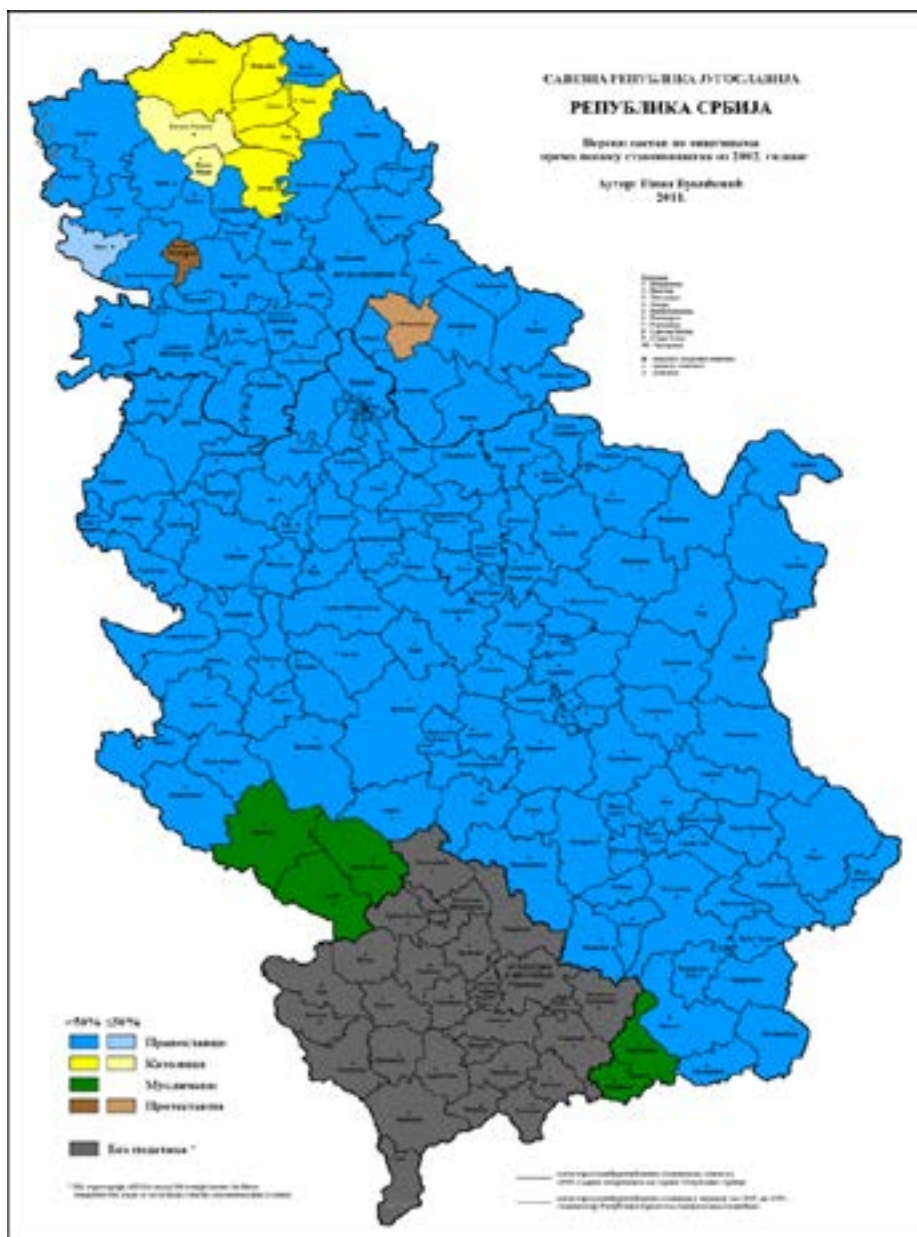
motor religioznosti - religiozni roditelji odgajaju svoju decu da i sama postanu religiozna. I stoga, kako sve veći broj ljudi prestaje da biva religiozan, izvesno je da i sami neće odgajati decu tako da postanu religiozna, pa se može očekivati da međugeneracijsko širenje religije oslabi u decenijama pred nama. Uz to, sekularizacija je usko povezana sa pristupom i korišćenjem interneta^[34]. Tako, kako mreža postaje neizostavni deo života sve većeg broja ljudi, sekularizam će napredovati. Sa druge strane, religiozni ljudi u proseku imaju više dece od sekularnih. One nacije sa najvećim natalitetom u današnje vreme, upravo su najreligioznije nacije, dok su one sa najnižim prirodnim priraštajem, mahom sekularne. Tako, demografski posmatrano, ili pukim brojanjem ko ima više dece, religiozni se razmnožavaju više. Upravo zbog toga, prema spomenutim poslednjim procenama organizacije Pew Research Center, porast sekularnosti će se umiriti u narednih par decenija, dok će islam rasti, sve dok 2050. ne postane najveća, dominantna svetska religija.

Ipak, za sada, crkve se širom sveta zatvaraju, vera nestaje, a broj onih koji žive u skladu sa sekularnim vrednostima i humanističkim principima, u porastu je.

A gde je Srbija, na toj mapi sveta? Prema zvaničnim popisnim podacima^[35], u Republici Srbiji, od ukupno registrovanih 7186862 građana, njih 6782350, ili 94,37% se izjasnilo pozitivno u smislu

verske pripadnosti. Od tog broja, njih 6079396, odnosno 84,59% celokupne popisane populacije, izjasnili su se kao pravoslavni hrišćani. U poređenju sa popisom iz

godine, procenti su u porastu, dok je u isto vreme, broj stanovnika Srbije u dvadeset godina, odnosno u periodu 1991-2011., opao za skoro 600000 ljudi.

1953. godine, kada je pravoslavni bilo 65,84% celokupne populacije Srbije, u pitanju je procentualni porast. Čak i u odnosu na skorašnje popise, onaj iz 1991. i iz 2002.

U istim vremenskim okvirima, tj. prateći popise stanovništva 1953, 1991, 2002. i 2011. godine, uočavamo i promene broja i procentualnog udela nereligioznih, odno-

sno ateista i drugih izjašnjenih kategorija stanovništva. Tako je 1953. godine, na popisu bilo registrovano čak 890031 ateista, ili 12,75% celokupne populacije Srbije. Te brojke su svakako u vezi i sa tadašnjim socijalističkim državnim uređenjem i negativnom stavu države prema religiji kao takvoj. Već 1991. se uočava drastičan pad broja ateista, na 159642

Srbin ne može biti ateista... Srbin nekršten ne biva"^[36]), postaju centralna misao novih nacionalista, ateizam i nereligioznost postaju društveno sve neprihvatljiviji. Uprkos tome, ali i uprkos situaciji koja je na popisu 2002. izazvala određenu pažnju javnosti, gde su prema izjavama pojedinih građana, popisivači neretko sami upisivali da je onaj ko se izjasni

sno 1,11%, a svih građana, koji nisu opisani ni u jednu kategoriju religiozno opredeljenih je bilo 5,63%.

Međutim, šta nam ti podaci govore i da li daju sliku Srbije kao zbilja veri posvećene države?

Brojna nezavisna istraživanja ukazuju na to da među dominantnom popisnom populacijom, pravoslavicima, tek 30 do 35 procenata njih

Nakon 2000. godine dolazi do pojačane klerikalizacije društva i uvođenja novog obrasca razmišljanja, po kom su vera i nacija jedinstvene i nedeljive.

stanovnika Srbije, ili 2,06%, 2002. godine ih je tek 40068, ili 0,53%, da bi tek na poslednjem popisu, ta brojka ponovo počela donekle da raste.

Treba reći i to da je nakon perioda jednog ideološkog jednodrumlja, socijalističkog, ili komunističkog, gde religija u tadašnjoj Srbiji uglavnom nije bila zabranjivana, ali je bila od strane države depopularizovana, nakon 2000. godine dolazi do pojačane klerikalizacije društva i uvođenja novog obrasca razmišljanja, po kom su vera i nacija jedinstvene i nedeljive. Tako se uvodi obrazac po kom je nemoguće biti Srbin a ne biti pravoslavne vere, dok se ateizam proglašava ili za komunizam, ili za sektašenje ili satanizam, zanemarujući to da je ateizam neverovanje u božanstva, bila ona deo pozitivnog kanona neke religije, ili deo negativnog, ozloglašenog kanona, oličena u đavolima, demonima i slično. I dok su nakon 2000. godine crkva i država postale izuzetno bliske, a crkveni stavovi o jedinstvu vere i nacije oličeni u citatu Gojka Stojičevića, tadašnjeg patrijarha Srpske pravoslavne crkve (SPC), sa monaškim imenom Pavle („Biti Srbin znači biti obavezno pravoslavac...

Pavle: „Biti Srbin znači biti obavezno pravoslavac...“

kao Srbin, istovremeno i pravoslavac, popis 2011. je doneo porast broja ateista, pojavu agnostika kao kategorije, ali i značajan broj neizjašnjenih i onih zavedenih kao nepoznati. Uz određene, iskustvom opravdane sumnje da je među neizjašnjenima takođe veliki broj ateista, odnosno nereligioznih ljudi, koji su odbili ili im nije omogućeno da se izjasne tako iz straha ili manipulacijom popisivača, dolazimo do brojke od preko 400000 onih koji nisu vernici. Samih ateista, odnosno nereligioznih, striktno posmatrano, bilo je te godine popisano 80053, odno-

redovno odlazi u crkvu i poštuje verske kanone svoje religije. Neke od anketa i istraživanja^[37] pokazuju veliku razliku između deklarativne pripadnosti i suštinskog počinovanja kanonima svoje vere. Tako su 2012. godine publikovani rezultati istraživanja, koji govore da 80% vernika slavi praznike, ali se redovno moli tek 17,3% a posti samo 16% njih. Versku literaturu čita samo 7,5% ispitanih, a jedva 7% njih uopšte odlazi u crkvu, bar jednom nedeljno. Za samo 17,5% ispitanih, religija je izuzetno važna u životu, premda je za oko 50% njih ona ipak važna.

Vidimo dakle da je slika o religioznosti u Srbiji poprilično drugačija od nominalnih i suvoparnih popisnih podataka.

Ipak, šta je sa sekularnošću?

Osim što je Ustavom^[38] definisana kao sekularna, odnosno svetovna država, u kojoj su crkva i država razdvojene, u praksi Srbija to nije. Ustavne odredbe o razdvojenosti crkve i države se krše redovno i rutinski, a zakoni, propisi i uredbe kojima se SPC *de facto* uspostavlja kao državna religija, redovna su praksa.

Uvođenje verske nastave^[39] 2001. godine, koja je i dalje izborni

Budžetska davanja verskim zajednicama, posebno SPC^{[40],[41],[42],[43]}, izuzetno su velika. U isto vreme, verske zajednice su oslobođene poreza, dakle, ne pune budžet. Država sa svoje strane, osim budžetskih davanja i lagodnog

Država pomaže izgradnju hramova SPC neustavnim i nezakonitim uredbama o doplatnim markicama^{[47],[48]}, čija vrednost višestruko nadmašuje vrednost doplatnih markica za, recimo, borbu protiv raka ili donacije Crvenom krstu, čineći sveukupnu situaciju na planu sekularnosti u Srbiji teškom, ako ne i tragičnom.

Ratovi na prostoru bivše Jugoslavije i porast nacionalizma, doprineli su i značajnijem mešanju verskih uticaja u društveni život. U periodu slabe demokratije, ili čak otvorene autokratije tokom devedesetih, nominalno socijalistički predsednik države, Slobodan Milošević, držao je sveštenstvo na izvesnoj distanci. Nakon 2000. godine, situacija se na tom planu promenila i otišla u drugu krajnost, gde je sveštenstvo postalo svojevrsna društvena elita, privilegovana kasta oslobođena državnih

oslobađanja od poreza, indirektno pomaže pre svega SPC. Primat ove verske zajednice u društvu se očituje i kroz „konsultacije” i „blagoslove” državicima^[44], organizovanje verskih obreda i rituala SPC u državnim institucijama^[45] ili na gradskim ulicama^[46] i nizom drugih poteza, koji u narastajućem

Šta se može reći o trendovima? Izvlačeći iskustvo iz prethodnog perioda, kao i iz predstavljenih statističkih podataka, možemo zaključiti da je veliki broj građana Srbije nominalno religiozan, ali da srazmerno mali broj njih, zaista praktikuje poštovanje pravila svoje verske zajednice. To govori o tome da je u pitanju izvesno pomodarstvo, posebno ako se uzme u obzir da je od 1950-ih, pa sve do pada jednopartijskog sistema u Srbiji, lična verska sloboda, odnosno sloboda veroispovesti bila poštovana. Država, istina, nije ni koji način promovisala verski pogled na svet i sekularnost je poštovana, ali suštinske represije i nasilja nad

Svet postaje sve manji kada je reč o brzini protoka informacija i o širenju trendova. Tako je izvesno očekivati da će u budućnosti i u

Republici Srbiji, uprkos trenutnim okolnostima^{[50],[51],[52]}, doći do pozitivne promene, u pravcu sekularnosti, iako je sa današnje pozicije nemoguće prognozirati koliko će potrajati unižavanje i negiranje sekularnosti, do prelomne tačke i povratka na put razvoja društva i društvene svesti.

Udžbenici katihizisa

Polazni članak:

<http://www.huffingtonpost.com/phil-zuckerman/religion-declining-secularism-9889398.html>

Originalni članak:

Fil Cukerman (Phil Zuckerman), profesor sociologije i sekularnih nauka, koledž Picer (Pitzer College), Klermon, Kalifornija

Dopunio i priredio (Srbija):

Marko Ekmedžić

Reference:

- [1] <http://news.nationalgeographic.com/2016/04/160422-atheism-agnostic-secular-nones-rising-religion/>
- [2] <http://www.thelocal.no/20160318/majority-of-norwegians-dont-believe-in-god>
- [3] <http://www.independent.co.uk/news/uk/one-of-the-least-religious-countries-in-the-world-survey-finds-10173589.html>
- [4] http://www.thesundaytimes.co.uk/sto/news/uk_news/Society/article1657457.ece
- [5] http://www.theguardian.com/world/2016/jan/12/church-of-england-attendance-falls-below-million-first-time?CMP=share_btn_tw
- [6] https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2016/01/23/in-this-country-literally-no-young-christians-believe-that-god-created-the-earth/?postshare=1351453744623618&tid=ss_tw
- [7] <http://www.dutchnews.nl/news/archives/2016/03/two-thirds-of-people-in-netherlands-have-no-religious-faith/>

- [8] <http://www.wsj.com/articles/europes-empty-churches-go-on-sale-1420245359>
- [9] https://en.wikipedia.org/wiki/Religion_in_Europe
- [10] http://www.npr.org/sections/thetwo-way/2015/11/03/454063182/poll-finds-americans-especially-millennials-moving-away-from-religion?utm_campaign=story-share&utm_source=twitter.com&utm_medium=social
- [11] <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/05/13/a-closer-look-at-americas-rapidly-growing-religious-nones/>
- [12] <http://www.amazon.com/American-Secularism-Cultural-Nonreligious-Transformation/dp/1479867411>
- [13] <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/11/11/religious-nones-are-not-only-growing-theyre-becoming-more-secular/>
- [14] <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/05/12/millennials-increasingly-are-driving-growth-of-nones/>
- [15] <http://www.statcan.gc.ca/daily-quotidien/130508/dq130508b-eng.htm>
- [16] <http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/Lookup/2071.0main+features902012-2013>
- [17] <http://www.stats.govt.nz/Census/2013-census/profile-and-summary-reports/quickstats-culture-identity/religion.aspx>
- [18] <http://www.pewforum.org/2014/11/13/religion-in-latin-america/>
- [19] <http://www.christiancentury.org/article/2013-02/secular-latin-america>
- [20] http://tsas.ca/tsas_library_entry/secularisation-r-i-p-nonsense-the-rush-hour-away-from-the-gods-and-the-decline-of-religion-in-contemporary-japan/
- [21] https://en.wikipedia.org/wiki/Irreligion_in_South_Korea
- [22] <http://www.pewforum.org/2015/04/02/religious-projections-2010-2050/>
- [23] <http://www.newsghana.com.gh/atheism-gain-ing-roots-in-namibia/>
- [24] http://www.statsghana.gov.gh/doc-files/2010phc/Census2010_Summary_report_of_final_results.pdf
- [25] <http://www.amazon.com/Religion-AIDS-Africa-Jenny-Trinitapoli/dp/0195335945>
- [26] https://en.wikipedia.org/wiki/Religion_in_Botswana
- [27] https://en.wikipedia.org/wiki/Religion_in_Jamaica
- [28] <http://www.amazon.com/Secularization-Defence-Unfashionable-Steve-Bruce/dp/0199584400>
- [29] <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/saudi-arabia-sentence-man-to-10-years-in-prison-and-2000-lashes-for-expressing-his-atheism-on-a6900056.html>
- [30] <http://www.reuters.com/article/us-religion-atheists-idUSBRE9B900G20131210>
- [31] http://www.thejakartapost.com/news/2013/08/03/arab-atheists-though-few-inch-out-shadows.html#sthash.sJAiivfm.uxfs&st_refDomain=t.co&st_refQuery=/3pxNJ9LuPi
- [32] <https://newrepublic.com/article/121559/rise-arab-atheists>
- [33] <http://www.pewforum.org/2015/04/02/religious-projections-2010-2050/>
- [34] <https://www.psychologytoday.com/blog/the-secular-life/201601/secularism-and-the-internet>
- [35] http://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/Popis2011/Knjiga4_Veroispovest.pdf
- [36] <http://pescanik.net/sveto-trojstvo/>
- [37] www.ceir.co.rs/ojs/index.php/religija/article/download/1/1
- [38] http://paragraf.rs/propisi/ustav_republike_srbije.html
- [39] <http://www.rts.rs/page/stories/sr/story/125/drustvo/849212/decenija-veronauke-u-skolama.html>
- [40] <http://pescanik.net/budzetska-linija-481/>
- [41] <http://www.crnp.rs/2010/najviše-iz-budžeta-dobija-srpska-pravoslavna-crkva>
- [42] <http://www.penzin.rs/budzetska-linija-481-ko-dobija-58-miliona-evra-iz-budžeta-namenjenih-za-nvo/>
- [43] <http://www.slobodnaevropa.org/content/spc-poresko-mezimce/27059176.html>
- [44] http://www.danas.rs/danasrs/drustvo/nikolic_danas_kod_pape_juce_dobio_blagoslov_patrijarha.55.html?news_id=300434
- [45] <http://www.021.rs/story/Info/Srbija/109574/Obelezen-Dan-policije-i-slava-ministarstva.html>
- [46] <http://www.beograd.rs/lat/upoznajte-beograd/1216-gradska-slava---spasovdan/>
- [47] <http://bazapropisa.net/sr/33-zakonodavstvo/uredbe/8575-uredba-o-izdavanju-doplatne-postanske-marke-izgradnja-spomen-hrama-svetog-save.html>
- [48] <http://www.telegraf.rs/vesti/1125876-markica-za-hram-svetog-save-opet-podigla-prasinu>
- [49] <http://www.dominomagazin.com/zivot/gradski-zivot/mladi-u-srbiji-mrže-pedere-i-dobre-djake-ali-zato-vole-navijace/>
- [50] <http://www.blic.rs/vesti/tema-dana/srbija-na-repu-evrope-po-informatičkoj-pismenosti/bl1gp85>
- [51] <http://www.rts.rs/page/stories/ci/story/124/drustvo/990366/slaba-obrazovna-struktura-u-srbiji.html>
- [52] <https://milicaantic94.wordpress.com/obrazovna-struktura-stanovnistva-republike-srbije-popis-2011/>

EVOLUCIJA PTICA

I DEO

Da li su dinosaurusi zaista tek deo davne prošlosti, živa bića koja su nestala desetinama miliona godina pre pojave čoveka?

Veliki broj ljudi je gledao bar neki od filmova iz čitave franšize „Park iz doba jure“, uključujući tu i najnovije ostvarenje, visokobudžetni blokbuster, „Svet iz doba jure“. U tim filmovima, mogli smo da vidimo nešto što ne deluje zaista nemoguće - kloniranje, kao

čije poreklo seže desetinama, pa i stotinama miliona godina u prošlost.

Nekima je, uveren sam, bilo i utešno saznanje to da dinosaurusa više nema i da su scene krvoločnih napada nešto što se može videti samo na filmskom platnu ili na ekranu računara.

Slika 1

proces kojim se iz fosilnih ostataka dinosaurusa mogu dobiti primerci brojnih poznatih, ili čak genetički unapređenih vrsta dinosaurusa, u današnjem vremenu. Nema gledaoca koji se, po svoj prilici, nije zapitao da li je zaista moguće, ali i da li je zaista moralno ispravno, upustiti se u takvu proceduru. No, ovako ili onako, svi su sa izvesnom zadivljenošću posmatrali kompjuterski generisane scene, sa „glumcima“

No, da li je zaista tako i da li su dinosaurusi zaista tek deo davne prošlosti, živa bića koja su nestala desetinama miliona godina pre pojave čoveka?

Ne sasvim.

Uprkos tome što vas sasvim izvesno, u šumi, na poljani ili u kakvom parku neće napasti tiranosaurus reks, dinosaurusi su, verovali

to ili ne, još uvek među nama.

PERNATI DINOSAURUS

Na severoistoku Kine, krajem 2015. Godine, otkriven je fosil, nekih 1,80 metara dugog i oko 25 kilograma teškog dinosaurusa. Za razliku od većine drugih dinosaurusa, ovaj je imao krila prekrivena perjem, i to, po svoj prilici, izuzetno šarenim. Zhenyuanlong suni (slike 1, 2 i 3), poznatiji kao Zhenyuanlong ili kao „zmaj iz Ženjuanana“, lutao je našom planetom pre oko 125 miliona godina. To da je postojao, naučnici su otkrili nakon što je jedan zemljoradnik pronašao fosil veličine većeg kuhinjskog stola, na svom imanju. Fosil je potom odnesen u Kineski muzej, gde su ga ispitivali istraživači Junchang Liu (Junchang Liu) i Stiven Brusate (Stephen L. Brusatte).

Slika 2

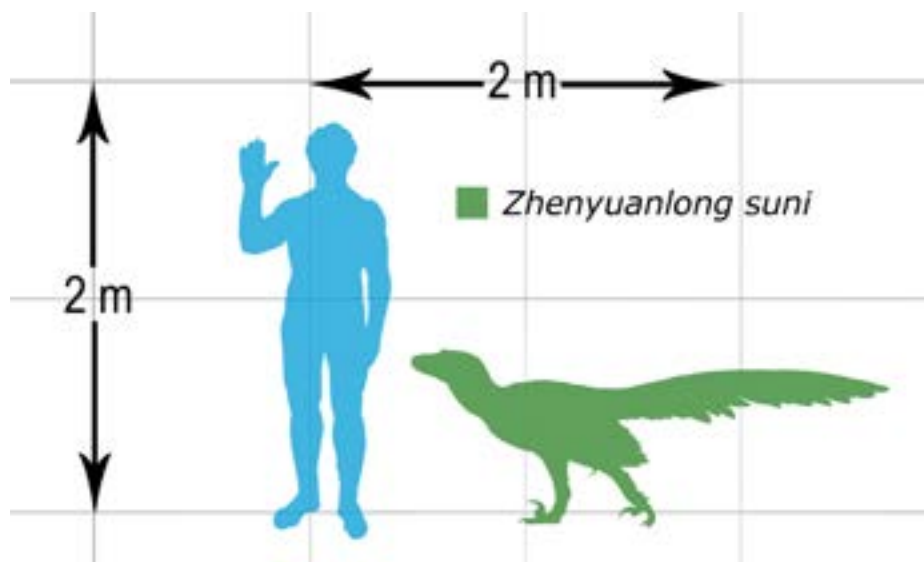

Severoistok Kine je inače bogat fosilima, a veći deo oblasti je pod obradivim zemljištem, koje zemljoradnici obrađuju. Osoba koja je pronašla fosil *Zhenyuanlong suni* ja, „još uvek je nepoznata, zbog toga što većina zemljoradnika ne želi lovce za fosilima, koji im prekopavaju useve”, rekao je Brusate novinarima Njuzvika (Newsweek).

mogao da leti. „To prosto navodi na pitanje, šta je ovaj dinosaur radio sa svojim krilima. Ne deluje da je pomoću njih leteo ili makar jedrio. Bila je to zdepasta životinja, koja ne bi mogla konformno da leti”, kaže Brusate. „Krila ukazuju na letenje, ali mi i dalje ne znamo zbog čega ih je imao. Moguće je da je evoluirao od pretka koji je

rekao je.

Upitan da li na neki način tepa *Zhenyuanlong suniju*, Brusate kaže da on to lično ne radi, ali kaže i da ga neki zovu „pufnasta pudla iz pakla”. Kako kaže, „to jeste jedna pufnasta pudla, neka vrsta pufnaste mule. Možda je dovoljno samo reći da je u pitanju pufnasti krznjeni dinosaur.”

Slika 3

Uprkos tome što je fosil prilično dobro očuvan, nedostaje mu rep, za koji naučnici veruju da je morao biti dugačak.

Krila i perje *Zhenyuanlong suni* ja su ono što ga čini neobičnim i zanimljivim naučnicima. „U pitanju je najveći dinosaur kog smo otkrili, a da je imao krila i prilično kratke ruke. To je prvi put

leteo. Moguće je i da je evolucijom dobio krila iz nekog drugog razloga, poput zaštite jaja ili za potrebe rituala parenja ili borbe.”

Otkrivanje razloga za postojanje krila na ovom dinosauru, sledeći je korak za istraživače. Brusate to naziva „uzbudljivom novom

Dakle, krila, perje i dinosauri nisu nespojivi. A šta je sa sledećim korakom, letenjem?

Na slici je *Archaeopteryx* (Slike 4, 5 i 6), vrsta dinosaura otkrivena 1861., koja iako pripada, dabome, dinosaurima, izuzetno podseća na pticu. Živeo je pre oko 150,8-148,5 miliona godina. Naravno, danas se za sve ptice misli da su

Slika 4

Zhenyuanlong suni, poznatiji kao Zhenyuanlong ili kao „zmaj iz Ženjuanana”, lutao je našom planetom pre oko 125 miliona godina.

da smo naišli na relativno velikog dinosaura, sa kratkim krilima i rukama”, objasnio je Brusate.

Premda su pera prilično dugačka, kosti ovog dinosaura su vrlo kratke, pa je teško poverovati da je

misterijom”.

Brusate je posebno emotivan prema ovom fosilu, zbog vrata nauke koja otvara i zbog neobičnog izgleda dinosaura od kog potiče. „U pitanju je predivan fosil i jedna čudna, naizgled smešna životinja, koja tera ljude da se zamisle”,

zaista potekle od teropodnih dinosaura, što ih i same čini dinosaurima.

Šta kažete na to? Ptice, čak i maleni vrapci, ili vaša tigrice papagaj, zapravo su dinosauri.

HRONIKA

Verskih objekata u Beogradu ima i više nego dovoljno, planira se, dakle, izgradnja novih.

12. novembar 2015.

Gradonačelnik Beograda Siniša Mali rekao je najvišim predstavnicima Srpske pravoslavne crkve da će grad razmotriti moguće lokacije za izgradnju novih verskih objekata u Beogradu. **Verskih objekata u Beogradu ima i više nego dovoljno, planira se dakle izgradnja novih. Kao da je dugoročni cilj izgradnja jedne crkve po glavi stanovnika Srbije.**

Iako je SPC najbogatija nevladina organizacija, Uprava grada Beograda će pokloniti SPC i zemlju, i sve potrebne dozvole. To sve će biti plaćeno iz džepova građana Beograda.

<http://ateisti.com/mali-covek/>

14. novembar 2015.

Mitropolit crnogorsko-primorski Risto Radović - Amfilohije izjavio je povodom terorističkih napada u Parizu, da Evropa treba da rasformira totalitarne organizacije koje ugrožavaju mir i ljudsko dostojanstvo i da „svoje

bombe i tomahavke pretoči u raonike, slobodu i ono što ljudima daje dostojanstvo“.

Odlična ideja, gospodine Radoviću. Znamo da su sve religije totalitarne organizacije. Možda bismo mogli da počnemo od totalitarne organizacije kojoj vi pripadate.

Radović je poručio je da Crkva Svetog Save i Svetog Petra ne može dati blagoslov Crnogorcima da „postanu šraf jedne militarističke, totalitarne organizacije NATO koja je proizvela ovakve strašne događaje“. „Svako može kako hoće, a neće moći dokle hoće“ - pripremio je mitropolit Amfilohije čelnicima NATO, koji će, verovatno, da se zabrinu nakon ove besede i momentalno prestati da budu „svetski policajac“.

<http://www.blic.rs/Vesti/Svet/606419/Amfilohije-Evropa-treba-da-rasformira-totalitarne-organizacije>

19. novembar 2015.

Muftija Islamske zajednice Srbije Muhamed Jusufspahić rekao je: „Alah je zabranio nasilje i zastrašivanje i to je najbolji način da se kaže da islam nema veze s terorizmom“.

To sve će biti plaćeno iz džepova građana Beograda.

Biće da je tako, gospodine Jusufspahiću. Terorističke islamske organizacije kao što su Hamas, Hezbolah, Al-Kaida ili Boko Haram uopšte ne postoje. A teroristički napadi u Parizu, Briselu i Orlandu izvršeni su od strane zlih ateista. Što znači da terorizam ima veze sa ateizmom. Logično.

Jusufspahić kaže i da ne isključuje da je sve osmišljeno od strane onih koji, kako je rekao, u svojim budžetima žele da imaju više novca, koji imaju političku kampanju i od toga se mogu „ofajdati“.

Da, svakako, vođe terorističkih islamskih organizacija nemaju političke ciljeve, a pritom su potpuno imuni na novac. I nisu se „ofajdili“ širenjem Islamske Države i radikalizovanjem mladih islamista rođenih u Evropi. Logično.

„Ko je napravio Islamsku državu? Od kojih pojedinaca je sastavljena?“, upitao je Jusufspahić.

Odgovori: Islamsku Državu napravili su ateisti. Sastavljena je od pojedinaca koji su ateisti. Logično.

On smatra i da Srbiji nisu potrebne dve islamske zajednice. „Ne treba veru, bogoljublje, menjati za

rodoljublje.“, upozorava muftija.

Svejedno. I bogoljublje i rodoljublje proizvode ekstremiste.

<http://rs.n1info.com/a110525/Vesti/Jusufspahic-Bog-je-zabranio-terorizam.html>

24. novembar 2015.

Pred gostovanje u Nišu i meč sa Radničkim, fudbalere Crvene zvezde posetio je i blagosiljao Miroslav Gavrilović, patrijarh SPC, i poželeo

im je sreću u borbi za titulu.

Ali nije gospodin Gavrilović jedini navijač trofejnog kluba. Na anđeoske i demonske uticaja na popularne fudbalske klubove ukazao je zamonašeni farmaceut Ilarion Đurica, zaposlen kao jeromonah SPC.

„Ja sam zvezdaš, ali u tome što sam duhovni vođa Fudbalskog kluba Partizan nema ništa šizofreno. Možda jeste malo nezgodno, ali nije greh“ - **kaže Ilarion Đurica, koji se, očigledno, razume i u mentalne poremećaje i u greh.**

„I dok anđeli očigledno čuvaju fudbalere Zvezde ove sezone, bar na rezultatskom planu, dotle je đavo odavno ušao u Partizan. Partizan stvarno odbija sve

Da, svakako, vođe terorističkih islamskih organizacija nemaju političke ciljeve, a pritom su potpuno imuni na novac.

Petokraka je sraman znak, satanistički, i svi klubovi bi trebalo da ga uklone.

što ima veze sa Crkvom. On odbija prožimanje sa verom. U klubu su hteli da se približe Crkvi samo reda radi“, nastavlja Đurica.

Đurica zamera i što zvezda petokraka stoji na grbu Partizana.

Đurici je odgovorio Duško Vujošević, predsednik Sportskog društva Partizan:

„Izgleda da taj sveštenik (jeromonah Ilarion Đurica) koji je to izjavio zna đavola lično. Možda zimuje sa

sko-metohijske srpske, i da ih ne može niko oduzeti od nas. Mi smo ih branili i branićemo ih svim ljudskim sredstvima, ali ako bude potrebno, branićemo ih i silom. Ako treba, prolićemo i krv da odbranimo ono što je naše, ono što nam je Gospod darovao!“

Koji „mi“, gospodine Gavriloviću, kad svi dobro znamo da to nećete biti Vi, nego tuđi sinovi i kćeri? Gavrilović je dodao: „Srpski narod na KiM živi u teškim prilikama. Pozivam sve bivše stanovnike Kosova

njim, ide na more sa njim, pa je od njega čuo da je ušao u Partizan. Onda kaže da treba da se skine zvezda iz grba. Ona nije samo simbol komunizma, ona je simbol borbe protiv fašizma i mnogi su se žrtvovali u to vreme uz taj simbol. To je svetao simbol i morao bi tu da ostane“.

„Vujošević je iz vremena koje je prošlo. Petokraka je sraman znak, satanistički, i svi klubovi bi trebalo da ga uklone, ne samo Partizan, nego i Crvena zvezda. Što se tiče Partizana, on je produkt socijalističke revolucije i komunističkog pogleda na svet, što se vidi u njihovom borbenom ateizmu.“ - **uzvratio je Đurica, jasno stavivši do znanja da su svi ateisti komunisti.**

<http://sport.blic.rs/Fudbal/Domaci-fudbal/283796/PATRIJARH-BLAGOSLOVIO-TITULU-Irinej-uz-Zvezdu>

24. novembar 2015.

Miroslav Gavrilović, ponovo je u ulozi patrijarha pozvao na ratna dejstva, pominjući prolivenu krv, Kneza Lazara i mučenike. Između ostalog, rekao je: „Sabrali smo se ovde da pokažemo sebi i čitavom svetu da su manastir Dečani i ostale svetinje kosov-

i Metohije da se vrate svojim domovima, hramovima i grobljima i da sačuvaju svetu i blagoslovenu zemlju. Kosovskometohijski narod trpi i pati, ali će im Gospod pomoći da izdrže i ostanu.“

Gospodine Gavriloviću, zašto se vi ne vratite na

Kosovo, u Pečku patrijaršiju, i odatle pozivate na povratak? Zašto Vi ne budete taj koji svojim primenom pokazuje kako pravi patriota treba da se ponaša?

<http://www.e-novine.com/entertainment/entertainment-licnosti/128092-Proliemo-krv-svetinje.html>

BEZBOŽNI HUMOR

Veliki Prasac i
Svinjče Darvinče
u epizodi:

„Svemoć“

Ako su svemoćnom bogu, neophodni ljudi da bi obavljali poslove u njegovo ime, onda to baš i nije svemogući bog, zar ne?

Mislite o tome, kada sledeći put poželite da nekoga kaznite „u ime boga“.

Dva popa na motoru zaustavljaju policajci.
„Prekoračili ste brzinu. Gde žurite?“
„Na službu. Ne plašimo se, jer znamo da je Gospod sa nama.“
„Kolega, piši kaznu. Trojica na motoru.“

Pravi početak evolucije

Prvi
4.3.14

On je smrdljivi
bogohulni ATEIST
#("/&\$#%&/(#

RIJEŠIMO GA SE prije nego li
on uništi naš miroljubivi
svijet svojim govorom
mržnje o našim religijama.

Umru trojica ateista i dođu kod Svetog Petra. Kažu mu da žele da razgovaraju sa Bogom. Sveti Petar ode kod Boga i kaže mu da trojica ateista žele da ga vide i da porazgovaraju sa njim. „Šta da im kažem?“ - upita Sveti Petar. „Reci im da me nema!“ - odgovori mu Bog.

Citati

Preтворili ste svoju religiju u narodnu crkvu, bolje reći u narodnu tradiciju. Međutim, vi niste religiozni. Niste mogli da prihvatite Boga kakav je u Bibliji, pretvorili ste ga u večnog i sve-moćnog glavara svog naroda. Ako bih mogao da u ovoj oblasti upotrebim trivijalan izraz, rado bih rekao da vaš "bog,, nosi oklop i bradu Kraljevića Marka, šajkaču vašeg ratnika sa Cera i Jadra, Kajmakčalana i Dobrog polja."

Arčibald Rajs

Biblija je najveća prevara u istoriji. Glavni likovi iz Starog zaveta bi danas bili u zatvoru, a oni iz Novog u ludnici na psihološkom posmatranju.

Čarls Smit

Ako je bog stvorio ljude prema svom liku, kako to da nismo nevidljivi.

Gvido Sarducci

Religija se temelji na ideji da je Bog imbecil.

Noam Čomski

Bog vas toliko voli da je napravio Pakao u slučaju da mu ne uzvratite ljubav.

Kristofer Hičens

"Kada kažete da ne verujete u magiju ali verujete u boga, to je isto kao da kažete da nemate seks sa psima... osim sa labradorima."

Džimi Kar